

Kronika obce LADCE DODATOK k rokom 1875 - 1899

Obecné zastupiteľstvo v Ladcoch a Tunežiciach

V roku 1875 bol richtárom v Ladcoch Jozef Kello. Obecné zastupiteľstvo odhlasovalo (čo potvrdil aj Okresný úrad v Ilave) odmeny jednotlivým obecným činiteľom. Richtár dostal ročnú odmenu 40 zlatých, jeho zástupca - podrichtár Solomon Knöpfelmacher 25 zlatých. Tzv. úradní Jozef Král a Ondrej Koyš mali odmenu 8 zlatých každý. Obecní sluhovia Pavel Šedík a Ondrej Peterka po 15 zlatých ročne. Deti vyučoval v roku 1875 vybratý - najzbehljší gazda, ktorý dostával od okresu 25 zlatých ročne.

Berný úrad v Púchove vyrúbil v tomto roku obciam vysoké dane, na čo sa sťažovali richtári z Ladiec, Tunežíc, ale i z Košece a Beluše. Obec Ladce za svoj majetok zaplatila daň 71,43 zlatého, z toho napr. za lesy "Pod hradiskom" 14,84 zlatého.

V rokoch 1877, 1878, 1879 v Ladcoch nastalo dosť zmien v obecnom zastupiteľstve, v systéme tvorby obecných rozpočtov i daní.

Od roku 1878 bol richtárom v Ladcoch Jozef Koyš. V obecnom zastupiteľstve boli Jozef Kováčik, Pavel Záhradník, Jozef Pagáč, Marek Stiglitz (prenájomca pánskej pálenice), Adolf Wilhelm a ďalší.

V tom čase pre množiace sa poľné krádeže dôležitou funkciou bol tzv. poľný hájnik. V roku 1876 vykonával stráženie poľností Jozef Kukuliaš a od roku 1879 Pavel Šedík, obaja za 20 zlatých ročne.

V Uhorsku sa zaviedla tzv. krajinská daň - teda akési odvody štátu. Z toho si obec tzv. obecnou prirážkou strhla určité percento. Percento sa každý rok menilo, obec sa nemohla na výšku takéhoto príjmu spoliehať. I tak to neboli malé sumy. V roku 1879 zo sumy 1783 zlatých krajinskej dane pripadlo obci okolo 550 zlatých. Medzi obecné príjmy v týchto rokoch patrila aj pasienková daň (99 zl.), árenda z obecnej pôdy (4 zl.). Potom boli vlastné - obecné dane: na pozemkovej dani, všeobecne dôchodkovej a osobnej dani vyinkasovali v roku 1879 takmer 100 zlatých. Krajinskú daň v roku 1879 platil aj prenájomca pálenice Stiglitz (23,5 zl.), ktorú mu však župan z neznámych dôvodov odpustil. Ale prvá štátna učiteľka v Ladcoch Oľga Janecová 3 zlatky zaplatiť musela.

Obec a cirkev

Obec Ladce a Tunežice prispievali na cirkevné výdavky pomerne značnými sumami. V sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch prispievali na plat organistu 20 zlatými, na drevo a vykurovanie dávali 20 - 25 zlatých, prispievali tiež na rôzne opravy bytu organistu, kostola, zvonice atď. V roku 1881 dosiahla táto suma takmer 100 zlatých.

Obecné zastupiteľstvo v Tunežiciach

V osemdesiatych rokoch bol richtárom v Tunežiciach Ján Češko. Odmeny obecným činiteľom v Tunežiciach boli nižšie ako v Ladcoch. Richtár dostával 25 zlatých ročne, podrichtár 8 zl., úradník 8 zl., obecný sluha 4 zl., noční strážnici 20 zlatých. Okrem toho notárovi prispievali 45 zlatými. V tom čase v obecnom zastupiteľstve v Tunežiciach zasadali Adam Marguš, Andrej Letko, Solomon Marer, Ján Kvasnica, Jakub Biel a ďalší. Rozpočet obce sa v Tunežiciach pohyboval okolo sumy 300 zlatých príjmov i výdavkov. O desať rokov neskôr bol richtárom stále Ján Češko, v obecnom zastupiteľstve sa však objavili aj nové tváre: Jozef Eliáš, Anton Kvasnica, Jozef Mikuška a Jozef Vlčanský.

Osemdesiate a deväťdesiate roky v Ladcoch

V roku 1883 (až do roku 1888) stál na čele obce ako richtár Jozef Kováčik. Zasadania obecného zastupiteľstva sa konali obyčajne v dome richtára. V roku 1887 sa ladecký rozpočet blížil k 1 000 zlatým vo výdavkoch i príjmoch. Z krajinskej dane si ponechala obec z 1 zlatého 47 grajciarov (1 zlatý = 100 grajciarov). Oproti predchádzajúcemu rozpočtu pribudli niektoré nové výdavky - na doručiteľa (18 zl.) a na zvonára (12 zl. ročne).

Pri vyrubovaní daní boli v zoznamoch občanov aj poznámky "bez majetku" a k menám občanov Biela, J. Krála, Alojza Čitela a ďalších bola dokonca poznámka "schudobnel".

V roku 1885 boli členmi obecného zastupiteľstva Pavel Záhradník, Jozef Martinák, Ján Habánek, Juraj Faturík, Michal Hriadel, Juraj Hriadel, Augustín Winkler. Notárom v Košeci bol v tom čase Štefan Korínek.

V roku 1888 sa richtárom v Ladcoch stal Pavel Záhradník. On sprevádzal Adolfa Schenka, keď s odborníkmi posudzovali budúci lom Butkov a bol i pri začatí prác v roku 1888.

V roku 1889, teda v čase výstavby cementárne, malo obecné zastupiteľstvo týchto členov:

Jozef Kováčik (bývalý richtár - teraz podrichtár), Mikuláš Kušnier, Pavol Habánek, Jozef Košťalik, Andrej Faturík, Mikuláš Košťalik, Šimon Stiglitz, Juraj Fatura. Rozpočet v tomto roku mali veľmi nízky - iba 557 korún (1 zlatý = 2 koruny) v príjmoch a výdavky 748 korún. Obecná prirážka v krajinskej dani bola iba 35 grajciarov z 1 zlatého.

Z roku 1891 vyberám časť pozvánky na zasadanie obecného zastupiteľstva ako ukážku dobového vyjadrovania a úradnej formulácie. Členov obecného zastupiteľstva obišiel obecný sluha (neskôr "doručiteľ"). Pozvaní obežník podpísali a na schôdzu sa veľmi disciplinovane dostavili (čo vidieť z prezenčných listín). Na záver pozvánky bolo napísané: "Na toto zhromaždenie nižepodpísané predstavenstvo s úctou povoláva všetkých ctených pp. údov zastupiteľského zboru".

V tom istom roku sme zaznamenali žiadosť hasičského zboru o finančnú podporu "Prosba hasičského spolku v obci Ladce straniva udržania hasičskej spoločnosti". Požiadavka sa rovnala polovici obecného rozpočtu na rok 1891. Išlo o nákup hadíc, lopát, rebríkov a ďalších súčastí hasičského výstroja. V tom čase sa po prvýkrát prejavila existencia cementárne, ktorá prispela 200 zlatými, čo spolu s príspevkom obce znamenalo takmer celú požadovanú sumu 336 zlatých.

Rok 1897 bo v znamení veľkých zmien v obecnom zastupiteľskom zbore. Richtárom bol i naďalej Pavel Záhradník, ale medzi členmi sa objavilo viacero nových mien.

Dňa 9. januára 1897 schvalovali obecný rozpočet (836 zlatých príjmy - 786 výdavky) títo členovia: Róbert Schenk, Stiglitz Šimon, Neuwirth Jakub, Lippe Jozef, Barényi August, Ján Zelík, Jozef Riecky, Michal Koyš, Michal Kvasnica, Jozef Blaško, Andrej Košťál, Vincent Šimíček. Všetci sa dostavili, iba Róbert Schenk sa nechal zastupovať. Nebol členom zastupiteľstva, ale zaviedol sa úzus, že sa na každom zasadaní zastupiteľstva zúčastní niekto z cementár